

Kateryna Binytska

Tendencje rozwoju wyższych szkół pedagogicznych Polski w drugiej połowie XX wieku i początku XXI wieku

Edukacja Humanistyczna nr 2 (29), 9-15

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kateryna Binytska
Akademia Humanitarno-Pedagogiczna
w Chmielnickim (Ukraina)

TENDENCJE ROZWOJU WYŻSZYCH SZKÓŁ PEDAGOGICZNYCH POLSKI W DRUGIEJ POŁOWIE XX WIEKU I POCZĄTKU XXI WIEKU

Początek XXI wieku charakteryzuje się dynamiką przemian w wielu obszarach życia człowieka. Doprowadziło to w konsekwencji do postępu naukowo-technicznego ale również społeczno-kulturowego. Tym samym stajemy przed koniecznością rozwiązania zadań nowej epoki historycznej, co wymaga teoretyczno-metodologicznej znajomości światowych trendów związanych z edukacją ustawiczną¹. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera problematyka dotycząca kierunku zmian uczelni kształcących przyszłych pedagogów na przestrzeni XX i w początkach XXI wieku. Jest to okres ujawniający istotne poznawczo tendencje przemian, ich przyczyny i ewentualne następstwa. W badanym okresie to ogniwo profesjonalnego kształcenia pedagogów rozkłada się na kilka etapów: od utworzenia w okresie powojennym nowego typu wyższej szkoły pedagogicznej, poprzez rozwój sieci wyższych szkół pedagogicznych do nowoczesnych interdyscyplinarnych uniwersytetów, które ustawicznie się rozwijają, co w warunkach zwiększenia roli wiedzy i technologii w życiu społecznym oraz intensyfikacji procesów ekonomicznej i kulturowej globalizacji, coraz wyżej pozycjonuje edukację jako skuteczny instrument kształtowania osobistości człowieka zdolnego do życia w warunkach dynamicznych zmian².

Wiele zmian następujących w tym okresie w obszarze szkolnictwa wyższego dokonuje się pod wpływem przemian społeczno-ekonomicznych. W celu uchwycenia tego procesu wyróżniono cztery istotne okresy. Pierwszy przypada na lata 1946-1955, drugi dotyczy lat 1956-1989, trzeci obrazuje przemiany lat 90. XX wieku, z kolei etap czwarty dotyczy współczesności, zatem początku XXI wieku.

W pierwszym okresie podstawowym celem działalności instytucjonalnej było w istocie odbudowanie szkolnictwa i oświaty. Należy zwrócić uwagę, iż proces ten odbywał się we właściwych dla tej epoki warunkach społeczno-politycznych. Tłumiono twórcze aspiracje pedagogów-praktyków, jednocześnie blokowano innowacyjne badania, co znalazło odzwierciedlenie w działalności wyższych szkół pedagogicznych.

¹ Н. Ничкало, *Науковий пошук з професійної педагогіки в Україні: ретроспективний аналіз, проблеми і перспективи*, „Kształcenie Zawodowe: Pedagogika i Psychologia”, rocznik polsko-ukraiński, ukraińsko-polski, Częstochowa – Kijów: Wydawnictwo WSP Częstochowa, 2001, No. 3, s. 32.

² О.І. Локшина, *Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина XX – початок XXI ст.)*, (моногр.) – К.: А.М. Богданова, 2009, s. 7.

Niemniej jednak nie doprowadziło to do permanentnej absencji; jak zauważa W. Okoń, takiej ewolucji, jaką przeszły wyższe szkoły pedagogiczne w Polsce, pomimo wskazanych trudności, nie przeszły żadne wyższe szkoły pedagogiczne w innych krajach³.

Biorąc to pod uwagę, należy podkreślić, że głównym zadaniem szkół pedagogicznych w omawianym okresie było kształtowanie struktury organizacyjnej instytucji, a także wzmacnianie bazy naukowo-technicznej. Przy czym państwowe wyższe szkoły pedagogiczne funkcjonowały jako profesjonalne uczelnie, które miały zapewnić studentom właściwe przygotowanie do wykonywania zawodu. Już na tym etapie rozwoju tych uczelni można zaobserwować działania nakierowane na proces modernizacji planów nauczania oraz wprowadzenie nowych specjalności kształcenia. Przykładem są działania realizowane w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie, gdzie została wprowadzona nowa specjalność: wychowanie estetyczne. Głównym celem działalności sekcji wychowania estetycznego było przygotowanie nauczycieli i pracowników oświaty do rozpowszechnienia estetycznej kultury i oświaty wśród ludności. Jej absolwenci mieli prawo w przyszłości pracować nie tylko w szkołach, ale również w domach kultury i innych instytucjach kulturalno-oświatowych. Sekcja współpracowała z krakowskimi teatrami, orkiestrami oraz chórem⁴.

Drugi okres rozwoju wyższych szkół pedagogicznych w Polsce został wyznaczony na lata 1956-1989. W tym czasie powołano do istnienia system edukacyjny kraju, ściśle podporządkowany interesom społeczeństwa, którego głównym zadaniem było ukształtowanie w świadomości studentów, przyszłych nauczycieli, ideologicznych doktryn. W tym kontekście R. Stankiewicz określił dwie tendencje rozwoju systemu edukacji szkół pedagogicznych przypadające na omawiane lata: pierwsza z nich ukierunkowana była na ilościowe zabezpieczenie kadry nauczycielskiej na potrzeby szkół; druga nastawiona była na wysoki poziom naukowego i zawodowego kształcenia nauczycieli w systemie szkolnictwa wyższego⁵, co wymagało od instytucji stworzenia właściwych warunków do studiowania w systemie niestacjonarnym i wieczorowym.

Lata 70. XX wieku przyniosły wzrost liczby pracowników naukowo-dydaktycznych. Zwiększyła się także liczba samodzielnych pracowników ze stopniem naukowym docenta⁶. Te aspekty w naturalny sposób przekładały się na możliwości dydaktyczne i badawcze. Przy czym istniejący potencjał we właściwy dla ówczesnego okresu sposób był skutecznie tłumiony przez cenzurę. Z drugiej strony należy wskazać na pojawienie się trendów związanych z potrzebą ustawicznego rozwoju nauczycieli, co miało wpłynąć na podwyższenie standardów nauczania i wychowania dokonującego się w pracy z dziećmi i młodzieżą.

Wart podkreślenia jest fakt, że w roku akademickim 1977/1978 w Polsce funkcjonowało 11 wyższych szkół pedagogicznych, w których kształciło się łącznie 44 166 studentów. Wśród nich 20 274 w systemie stacjonarnym, 22 025 w systemie niestacjonarnym i jedynie 779 osób pobierało naukę na studiach wieczorowych, natomiast 1088 słuchaczy kształciło się w formie eksternistycznej⁷.

³ W. Okoń, *Kształcenie nauczycieli w Polsce – stan i kierunki przebudowy*, PWN, Warszawa – Kraków 1988, s. 27.

⁴ J. Kulpa, *Kształcenie nauczycieli w Polsce Ludowej*, PWN, Kraków 1969, s. 15.

⁵ Р. Станкевич, *Профессионально-педагогическая подготовка студентов в деятельности учительских институтов Народной Республики Польша (1954-1989 гг.)*, автореф. дисс. на соискание ученой степени д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 – теория и история педагогики, 1992, s. 11.

⁶ W. Gromek, A. Sił, *XXX lat Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich w Opolu*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Powstańców Śląskich w Opolu, Opole 1980, s. 15.

⁷ J. Tymowski, *Organizacja szkolnictwa wyższego w Polsce*, PWN, Warszawa 1980, s. 96.

Według T. Lewowickiego procesy demokratyzacji podjęte w latach 80. dały impuls do nowych progresywnych przedsięwzięć, zarówno w zarządzaniu wyższymi szkołami pedagogicznymi, jak również w zakresie proponowanych treści, form oraz metod nauczania i wychowania młodzieży. W tym właśnie okresie uformował się wyraźny system kształcenia nauczycieli i obszar wymagań dotyczący ich kompetencji, które określały plany nauczania i programy doskonalenia nauczycieli we wszystkich specjalnościach⁸. W latach 80. rozpoczął się również proces uniwersalizacji organizacyjnego modelu wyższych szkół pedagogicznych. Dzięki temu na znaczeniu zyskała ranga tych szkół jako instytucji nie tylko o charakterze dydaktycznym, ale również naukowo-badawczym. Próbowano powiązać rolę i zadania wyższych szkół pedagogicznych z gospodarką i kulturą kraju, co jest przykładem dominacji modelu zachodniego uniwersytetu we współczesnym świecie. W zachodnim modelu szkoły wyższej realizowane są badania naukowe, popularyzujące wiedzę, która ma wpływ na rozwój gospodarczy, a w konsekwencji postęp cywilizacyjny społeczeństwa⁹.

Wyższe szkoły pedagogiczne w okresie przypadającym na lata 90. ubiegłego wieku na mocy ustawy zyskują autonomię. Mogą swobodnie w sposób nieskrępowany pełnić swą misję edukacyjną i badawczą. W tym czasie powstają nowe uczelnie, kształcące głównie na poziomie studiów I stopnia. Poszerza się zakres specjalności adekwatnie do zapotrzebowania rynku pracy¹⁰. Ponadto kolejne lata (początek XXI wieku) prowadzą do kolejnych zmian społeczno-politycznych i gospodarczych. Pod wpływem tego dokonał się proces modernizacji procesu dydaktycznego, przemiany dotyczyły także dostosowania treści do istniejących potrzeb cywilizacyjnych i tendencji postępu. W proces kształtowania celów i wytyczania kierunku niezbędnych zmian włączeni zostali wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze (wykładowcy, studenci, organizacje społeczne, pracodawcy).

Charakterystyczne dla tego okresu jest poszukiwanie optymalnej proporcji między istniejącymi w polskim szkolnictwie wyższym tradycjami i nowymi tendencjami związanymi ze wstąpieniem w światowy obszar szkolnictwa wyższego. Wart podkreślenia jest fakt wskazujący, że powstałe trendy uwypuklały pozycję i naukowo-badawczą rolę kadry. Angażowano studentów do czynnego uczestnictwa w badaniach naukowych, poszerzając ich kompetencje i praktyczny warsztat pedagogiczny. Jednocześnie wzrost liczby słuchaczy kształcących się w uczelniach pedagogicznych na specjalnościach pedagogicznych wymagał przezwyciężenia problemów jednostronności merytorycznego kształcenia. Obok naukowo-specjalistycznych studiów w uniwersytetach, dzięki reorganizacji organizacyjnych struktur uczelni: katedr, instytutów i wydziałów, równolegle wprowadzano nowe specjalności i szkolenia psychologiczno-pedagogiczne oraz metodyczno-praktyczne. Z tego kierunku rozwoju skorzystały także same uczelnie, zwiększono liczbę godzin edukacyjnych dla przedmiotów akademickich. Jednocześnie należy wskazać, że do tej reorganizacji nie dołączyły wszystkie uczelnie pedagogiczne; niektóre, przyjmując inny kierunek zmian, przekształciły się w uniwersytety. Przykładem takich przekształceń są: Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Gdańsku, która przekształciła się w Uniwersytet Gdański; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Katowicach,

⁸ Т. Левовицький, *Професійна підготовка і праця вчителів: наук. Вид.*, [переклад з польськ. А. Івашко], К. Маріуполь, Рената, 2011, s. 19-20.

⁹ A. Kociel, *Values of students of pedagogy in a changing social reality*, Volumina pl, Szczecin 2011, s. 7.

¹⁰ R. Pachociński, *Kierunki reform szkolnictwa wyższego na świecie*, IBE, Warszawa 2004, s. 7-8.

przekształcona w Uniwersytet Śląski, czy Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Szczecinie, która uzyskała status Uniwersytetu Szczecińskiego¹¹.

Na podstawie analizy funkcjonowania wyższych szkół pedagogicznych w drugiej połowie XX i na początku XXI wieku zostały określone następujące tendencje: stopniowe rozszerzanie sieci wyższych szkół pedagogicznych poprzez reorganizację i tworzenie filii uczelni; wzrost liczby studentów; rozszerzenie oferty specjalności i kierunków kształcenia; prowadzenie badań naukowych; nabywanie przez uczelnie praw nadawania stopnia doktora (studia III stopnia); wprowadzanie niestacjonarnej, podyplomowej i eksternistycznej formy kształcenia studentów; reorganizacyjne zmiany w strukturze zarządzania i finansowania uczelni; przekształcenia wyższych szkół pedagogicznych w akademie i uniwersytety; współpraca i integracja wyższych szkół pedagogicznych z innymi uczelniami wyższymi krajów członkowskich Unii Europejskiej i całego świata.

Informatyzacja globalna jest jednym z dominujących trendów rozwoju cywilizacji w XXI wieku, tworzenie i rozwój społeczeństwa informacyjnego przewiduje stosowanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w edukacji jako właściwych współczesnych tendencji rozwoju społecznego¹². Między innymi dzięki temu okres ten obfitował w wiele zmian w systemie szkolnictwa wyższego Polski. Tym samym wiodącą rolę wyższych uczelni jest wspieranie postępu cywilizacyjnego i innowacji, a także przygotowanie właściwych kadr posiadających wiedzę, umiejętności i kompetencje adekwatne do zapotrzebowania rynku pracy.

Odpowiedzią na te tendencje było przeprowadzenie istotnych procesów modernizacyjnych w działalności szkół wyższych i głębokie reformy w dziedzinie edukacji, które dokonały się w wielu krajach w ostatniej dekadzie XX wieku. W obszar oświaty zaczęto wprowadzać ważne europejskie inicjatywy, czego efektem jest tworzenie Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. W Polsce zaczął funkcjonować zaprojektowany przez Komisję Europejską program modernizacji uniwersytetów, który określa kierunki reformowania europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego.

W okresie ogólnościatowych reform w dziedzinie szkolnictwa wyższego także w Polsce następuje społeczno-gospodarcza transformacja, która wpływa na społeczne, ekonomiczne, polityczne, prawne i finansowo-techniczne warunki funkcjonowania polskich szkół wyższych. Na aktualną sytuację w systemie szkolnictwa wyższego mają trendy, które zaznaczyły swą obecność jeszcze w 1991 roku. Są one związane ze wzrostem liczby szkół wyższych; powstaniem uczelni niepublicznych oraz nadaniem publicznym uczelniom prawa do prowadzenia płatnych studiów w systemie niestacjonarnym oraz wieczorowym; rozszerzeniem autonomii w sprawach kształcenia, działalności naukowo-badawczej, działalności finansowo-gospodarczej uczelni i samowystarczalności środowiska akademickiego¹³; wprowadzeniem nowych form zarządzania – wdrażanie strategicznego planowania, oceniania efektywności¹⁴.

¹¹ *Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 roku*. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego „Człowiek – najlepsza inwestycja”, luty 2010, s. 152.

¹² С. О. Сисоева, *Професійна підготовка вчителя-тьютора: теорія і методика: навч.-метод. Посіб.*, Світлана Олександрівна Сисоева, В'ячеслав Володимирович Осадчий, Катерина Петрівна Осадча. – Київ – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2011, s. 9-11.

¹³ *Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 roku*, op. cit., s. 9.

¹⁴ К. Павловський, *Трансформація вищої освіти в XXI столітті. Польський погляд*, Навчально-методичний центр „Консорціум з удосконалення менеджмент освіти в Україні”, 2005, s. 169-170.

Wpływ na kierunek wskazanych trendów ma również wprowadzanie systemu bolońskiego. Efektem tego procesu było między innymi: wprowadzenie systemu dwustopniowego kształcenia (studia I i II stopnia); wdrożenie systemu organizacji procesu nauczania ECTS; zwiększenie mobilności studentów oraz pracowników naukowych; rozwój europejskiej współpracy w zakresie podwyższania poziomu jakości szkolnictwa wyższego; wzmocnienie europejskiego wymiaru szkolnictwa wyższego, szczególnie w zakresie rozwoju zawodowego oraz integrowanych programów nauczania, przygotowania specjalistów, a także prowadzenia badań naukowych¹⁵.

Należy podkreślić, że obecny stan wyższych szkół pedagogicznych w Polsce jest efektem trwałego procesu reformacyjnego uwarunkowanego zarówno zewnętrznymi, jak również wewnętrznymi czynnikami. Autonomia wyższych uczelni w Polsce w odróżnieniu od wielu innych krajów Unii Europejskiej jest ograniczona wieloma normatywno-prawnymi dokumentami, które zmuszają je do konieczności podporządkowania się w wielu obszarach swej działalności. W konsekwencji taki kształt systemu w znacznym stopniu utrudnia proces zarządzania i modernizacji programów nauczania, a także ustalania adekwatnych do zmian zachodzących w przestrzeni życia człowieka kierunków edukacji¹⁶.

T. Lewowicki podkreśla, że wzrostowi liczby szkół wyższych w istocie nie towarzyszy wzrost jakości usług edukacyjnych i wzrost poziomu kształcenia studentów. Korelacja tych elementów jest utrudniona między innymi poprzez niedostateczną bazę materialno-techniczną uczelni¹⁷.

Jednym z wiodących trendów rozwoju szkolnictwa wyższego Polski, w szczególności wyższych szkół pedagogicznych, w ostatnim okresie rozwoju jest integracja do światowego obszaru oświatowego, modernizacja, rozszerzenie form kształcenia w określonej specjalności¹⁸.

Podsumowując, należy stwierdzić, że trend rozwoju wyższych szkół pedagogicznych Polski w drugiej połowie XX i na początku XXI wieku zmierzał do poszerzenia społecznej misji zapewnienia stabilnego politycznego, gospodarczego i społeczno-kulturalnego rozwoju społeczeństwa, a także przygotowania wysoko wykwalifikowanych specjalistów z zakresu pedagogiki.

¹⁵ М.Ф. Дмитриченко, К. Русановський, В.К. Сидоренко, Г. В. Терешук, *Фундаменталізація професійної підготовки у вимірі Європейського освітнього простору*, „Проблеми інженерно-педагогічної освіти”: зб. наук. Праць, Харків, 2005, s. 7-13.

¹⁶ *Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 roku*, op. cit., s. 152.

¹⁷ T. Lewowicki, *Edukacja w Polsce – doświadczenia dwudziestu lat (1989-2009) transformacji ustrojowej*, [w:] В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої (red.), *Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євро інтеграції*: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (Київ-Житомир, 22-24 квіт. 2009 р.) 2009, s. 57.

¹⁸ В.С., Майборода, *Розвиток університетської освіти та науки в Польщі (кінець ХХ – початок ХХІ століття)*, дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки” В.С. Майборода, – К., 2011, s. 13.

Bibliografia

- Gromek W., Sil A., *XXX lat Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich w Opolu*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Powstańców Śląskich w Opolu, Opole 1980.
- Kokiel A., *Values of students of pedagogy in a changing social reality*, Volumina pl, Szczecin 2011.
- Kulpa J., *Kształcenie nauczycieli w Polsce Ludowej*, PWN, Kraków 1969.
- Lewowicki T., *Edukacja w Polsce – doświadczenia dwudziestu lat (1989-2009) transformacji ustrojowej*, [w:] В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої (red.), Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євро інтеграції: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (Київ-Житомир, 22-24 квіт. 2009 р.) 2009.
- Okoń W., *Kształcenie nauczycieli w Polsce – stan i kierunki przebudowy*, PWN, Warszawa – Kraków 1988.
- Pachociński R., *Kierunki reform szkolnictwa wyższego na świecie*, IBE, Warszawa 2004.
- Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 roku*. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego „Człowiek – najlepsza inwestycja”, luty 2010.
- Тумовски J., *Organizacja szkolnictwa wyższego w Polsce*, PWN, Warszawa 1980.
- Дмитриченко М.Ф., Русановський К., Сидоренко В.К., Терещук Г.В., *Фундаменталізація професійної підготовки у вимірі Європейського освітнього простору*, „Проблеми інженерно-педагогічної освіти”: зб. наук. Праць, Харків, 2005.
- Левовицький Т., *Професійна підготовка і праця вчителів: наук. Вид*, [переклад з польськ. А. Івашко], К. Маріуполь, Рената, 2011.
- Локшина О.І., *Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХ ст.)*, (моногр.) – К.: А.М Богданова, 2009.
- Майборода В.С., *Розвиток університетської освіти та науки в Польщі (кінець ХХ – початок ХХІ століття)*, дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки” В.С. Майборода, – К., 2011.
- Ничкало Н., *Науковий пошук з професійної педагогіки в Україні: ретроспективний аналіз, проблеми і перспективи*, „Kształcenie Zawodowe: Pedagogika i Psychologia”, rocznik polsko-ukraiński, ukraińsko-polski, Częstochowa – Kijów: Wydawnictwo WSP Częstochowa, 2001, No. 3.
- Павловський К., *Трансформація вищої освіти в ХХІ столітті. Польський погляд*, Навчально-методичний центр „Консорціум з удосконалення менеджмент освіти в Україні”, 2005.
- Сисоєва С.О., *Професійна підготовка вчителя-тьютора: теорія і методика: навч.-метод. Посіб*, Світлана Олександрівна Сисоєва, В'ячеслав Володимирович Осадчий, Катерина Петрівна Осадча. – Київ – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2011.
- Станкевич Р., *Профессионально-педагогическая подготовка студентов в деятельности учительских институтов Народной Республики Польша (1954-1989 гг.)*, автореф. дисс. на соискание ученой степени д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 – теория и история педагогики, 1992.

Kateryna Binytska

Tendencje rozwoju wyższych szkół pedagogicznych Polski w drugiej połowie XX wieku i początku XXI wieku

W artykule przeanalizowano podstawowe tendencje rozwoju wyższych szkół pedagogicznych w Polsce w drugiej połowie XX i na początku XXI wieku. Ujawniający się trend dotyczy wzrostu liczby wyższych uczelni o tym profilu; wzrostu liczby studentów; zwiększenia wykazu specjalności; ilości badań, a tym samym publikacji naukowych; wprowadzenia niestacjonarnej, podyplomowej i eksternistycznej formy kształcenia studentów, a także reorganizacji w strukturze zarządzania i finansowania uczelni.

Słowa kluczowe: tendencje, wyższe szkoły pedagogiczne, rozwój

Tendencies in the development of pedagogical high schools in Poland in the second half of the XXth century and at the beginning of the XXIst century

In the article have been presented basic tendencies of the development of pedagogical high schools in Poland in the second half of the XXth century and at the beginning of the XXIst century. The revealing trend concert the growth of the number of such high schools; the growth of the number of students; the increase of specialities; the number of research and therefore, of scientific publications; the introduction of stationary, postgraduate and extramural studies and the reorganization in the structure of administration and funding of the high schools.

Keywords: tendencies, pedagogical high schools, development

Translated by Kateryna Binytska